

III. 4251. t.

AZ

ALSÓZEMPLÉNI EV. REF. EGYHÁZMEGYE

1894. ÉVI AUGUSZTUS HÓ 28—29. NAPJAIN

SÁROSPATAKON

TARTOTT ŐSZI KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE

KÓNYA ANDRÁS,

EGYHÁZMEGYEI PAPI FŐJEGYZŐ.

*

SÁROSPATAK.

Nyomtatta Steinfeld Jenő, az ev. ref. főiskola betűivel.

1894.

Az alsózempléni ev. ref. egyházmegye 1894. évi augusztus hó 28—29-ik napjain Sárospatakon tartott őszi közgyűlésének

J E G Y Z Ö K Ö N Y V E .

Az alsózempléni ev. ref. egyházmegye 1894 augusztus 28—29-ik napjain, Sárospatakon, a szokott helyén tartotta meg Kopré Ferencz esperes és Meczner Béla egyházmegyei gondnok elnöklete alatt őszi közgyűlését, számos egyházi és világi érdeklődők közreműködésével.

Jelen voltak:

Az elnökségen kívül: *Keresztúri József, Zombori Gedő, Gecsei Péter, Körösi György* papi; *Pilissy Ferdinánd, Szinyei Gerzson, Meczner András, Kóczán Miklós* világi tanácsbírák; *Mitrovics Gyula* hittanár, *Bálint Dezső, Farkas Lajos, Fürjész Tamás, Zitás Bertalan, Sallay Sándor, Szánthó István, Hézser Emil, Végh János, Kovács János id., Kovács János ifj., Bartha József, Hubay József, Erdélyi József, Beszterczey Béla* rendes; *Semsey József, Szabó Pál* helyettes; *Fodor György, Szabó Károly, Miskolczy Endre, ifj. Keresztúri József* segédlelkészek; *Gérecz Károly* tanító-képviselő; *Csecsi Nagy Pál és Sipos Miklós* vámos-újfalusi, *Balázs József és Tárcki István* tárkanyi képviselők. *Kónya András* fő-, *Czinke István* és *Komjáthy Gábor* aljegyzők; továbbá számos egyházi és világi érdeklődők.

1. Esperes ur búzó imája után, melyben Isten segedelmét és áldó kegyelmét kérte egybegyűlésünkre és tanácskozásunkra:

egyházmegyei gondnokunk az egybegyűl-
tetet szívélyesen üdvözölve a gyűlést megnyitotta.

2. A tanácskozás megkezdése előtt egyházmegyei gondnokunk kegyeletes szavakban emlékeztén meg azon nagy veszteségről, mely báró Vay Miklós úr halálával a magyarországi protestáns egyház egyetemét s közelebbről egyházkerületünket és egyházmegyénket érte: indítványozza, hogy az elhunyt nagy férfiú emléke jegyzőkönyvünkben megörökíttessék s a gyászoló családhoz a közgyűlés részéről részvétirat intéztessék.

Egyházmegyei közönségünk a jóságos Isten kedvező kegyelmének nyilvánulását látja abban, hogy magyar protestáns, közelebbről ev. ref. egyházunkat oly férfiúval ajándékozta meg, kinek hazája és egyháza iránt lángoló szeretete három negyedszázadon át, mint fénylő nap árasztotta szét jótevő s termékenyítő életének sugarait s űzte szét egyházi életünk egéről nem egyszer a fellegeket, melyeket arra az ellenséges hatalom, a felekezeti türelmetlenség és féltékeny-ség szelei tornyosítottak. Mindenkor méltó dicsekedésének tartotta, hogy e nagy férfiú éppen a mi egyházmegyénk kebelében kezdette meg nagyhatású, áldásos és eredménydús pályafutását; épenazért, bár hosszabb idő óta érzi s mintegy megszokta már a pótolhatlan veszteséget, mely Istennek megmásíthatatlan végezése szerint a dicső élet kialvásávaI sujtotta: mindazáltal most, amikor e megemlékezés folytán meteorként újul fel lelkünk előtt fényes pályájú élete, hogy utána annál sötétebb legyen a gyász: egyházmegyei közgyűlésünk mindnyájunk szívében ápolt kedves kötelességének tesz eleget, midőn egyházmegyei gondnokunk indítványát lelkesedéssel elfogadván a nagy férfiú érdemeit jegyzőkönyvébe iktatja s drága emlékét nemcsak szívében, hanem itt e helyen is megörökíti.

Ennek utána, közgyűlésünk a gyászoló családhoz a következő részvét íratot intézi:

Méltóságos Báró Úr!

Az alsózempléni ev. ref. egyházmegye közönsége, hónapokkal ezelőtt a legőszintébb fájdalommal vette tudomásúl, hogy nagyméltóságú báró Vay Miklós úr, a magyar főrendiháznak, a magyarországi ev. ref. egyház egyetemes zsinatának és konventjének világi elnöke, a tiszáninneri ev. ref. egyházkerület főgondnoka bevégezte hosszú és eredményekben gazdag életét; hónapok óta érzi a fájdalmat a kimondhatatlan veszteség felett, melylyel Isten megmásíthatatlan végezése, a boldogútnak elhunytá folytán Méltóságotok családját sújtotta s fájdalmunkat növelte azon körülmény, hogy egyhármegyénk, mint a melynek kebelében kezdette meg az idvezült dicső pályafutását s akik ekként szintén dicsekedve tartottuk őt magunkénak: nem előbb, hanem csakis most adhatunk kifejezést fájdalmunknak s azon igaz részvétnek, melylyel a gyászoló család bánatában őszintén osztozunk. Fogadja azért Méltóságod ezúttal kifejezését egyházmegyei közgyűlésünk igaz részvétének, melylyel a gyászoló család bánatában őszinte szívvel osztozunk s melylyel a veszteségből mi is részt követelünk. Enyhitse Méltóságod bánattal illetett családja és hozzátartozói mély fájdalmát az a másik mély fájdalom, a mely az egész ország protestáns közönségének sőt az összes igaz magyar lelkeknek könyeit és áldó imádságát vitte áldozatul annak az ősz patriarchának koporsójához, akinek halála nem meghalás volt, hanem megdicsőíttetés s aki nem csak az egekben, de itt a földön is örökkön örökre él. E könyeket letörlő, magasztos megnyugvást nyújtó gondolat megszentelő hatása alatt fogadja kedvesen Méltóságod az alsózempléni egyházmegye nagy közönségének ismételten kifejezett részvétét és tiszteletét, melylyel vagyunk Sárospatakon

az alsózempléni ev. ref. egyházmegye közönsége.

3. A képviselők megbízó levelei felolvasottaknak tekintetvén: igazoltatnak.

4. Elnökség jelenti, hogy Bodolai József, Tóth Lajos, báró Vay Sándor, Debreceni Bertalan tanácsbírák és Dr. Bartha Béla világi aljegyző részint betegség, részint másnemű gátló akadályok miatt tanácskozásunkban részt nem vehetnek. Tudomásúl vétetik.

5. Egyházmegyei közgyűlésünk „az országos ev. ref. lelkész-özvegy-árva gyámintézetnek az egyetemes konvent által megállapított alapszabály-tervezetét“ bírálat alá vevén, azt a következő módosításokkal kívánja életbe léptetni:

1. A címben előforduló „árvai“ szóból az „i,“ mivel — egyéb indokokat mellőzve, — nyelvérzékünket sérti, kihagyandó.

2. Az 1. §-ból az a pár sor, mely a lelkészi nyugdíjintézet megalapítására vonatkozik, kihagyandó, mivel ezen intézmény felállítása, minden nagyobb veszély nélkül elhalasztható későbbi időkre; míg az özvegy-árva gyámintézetre égető szükség van. Már pedig, meggyőződésünk szerint, a meglevő jövedelem-források a kettős célra elégtelenek lennének s így csak természetes, ha a lelkészi testület által egyhangúlag követelt gyámintézet sorsát nem akarjuk annak a lelkészi nyugdíjintézetnek életétől tenni függővé, a mely a gyakorlatban felés lelkészi állások szervezése által, célszerűen helyettesíthető.

3. Az 5. §-ból a „végkielégítés“ kimarad, mivel szerintünk minden özvegy és árva állandó évi segélyben részesítendő.

4. A 6. §. így szövegezendő: „Állandó segélyezésre nem tarthat igényt azon lelkész özvegy vagy árva, kinek néhai férje, illetve atyja, állásáról önként lemondott; az állásából egyházi bíróság jogerős ítéletével elmozdított férj vagy atya árvái, illetőleg özvegye részére azonban az elhalt férj vagy atya által, a gyámintézeti pénztárba befizetett összeg, kamat nélkül visszaadható.

5. A 7. §. egészen kimarad.

„Mi ugyanis az özvegyeket és árvákat tekintet nélkül a férj vagy atya jövedelmére és szolgálati idejére, egyenlő évi segélyben óhajtjuk részesíteni.“

6. A 10. §-ból ezen kifejezés: „Az egyszersmindenkorra szóló segélyezés, annak megállapítása után, azonnal folyósítandó és kifizetendő,“ kimarad.

7. A 14. §. így szövegezendő: A 3. §-ban felsorolt lelkészek özvegyei s árvái, a férj, illetve atya elhalálózása után, tekintet nélkül a szolgálati évekre, — állandó évjáradékra, neveltetési, illetőleg gyámolítási segélyre tarthatnak igényt; csakhogy ezen segélyekből, az első tíz évben, a férj vagy atya évi járulékának megfelelő összeg a gyámintézet részére visszatartatik.

Az állandó évjáradék helyett azonban kérheti az özvegy, hogy az elhalt férje által befizetett összeg részére, kamat nélkül, visszafizetessék s ezen kérelme meg nem tagadható.“

8. A 15. §. így módosítandó: „Az évjáradék minden özvegyre nézve, tekintet nélkül az elhalt férj szolgálati éveire s élvezett fizetésére, egyenlő összegben állapítatik meg. Ezen összeg a gyámintézet jövedelméhez képest, több vagy kevesebb lehet.“

A 15. §. módosításánál, az a testvéri szeretet sugalta gondolat lebegett előttünk, hogy, ha már az élet oly igen megkülönböztette a lelkésztől a lelkészt, mintha nem is egy úrnak szolgálói lettek volna: legalább a halál keze simítsa el, özvegyeik s árváikra nézve, a bántó ellentéteket s tegye azokat valódi testvérekké, egyenjogú osztályos atyafiakká!

Ez okból a 16. §. egészen kimarad.

9. A 17. §. utolsó sorából a „ $\frac{3}{4}$ -ed“ kimarad, mivel a szülőtlen árváknak van igazán szükségük a nagyobb mérvű gyámolításra s méltónak találjuk, hogy az ilyenek legalább az anyát megilletetett évjáradéknak megfelelő neveltetési segélyben részesíttessenek.

10. A 18. §. első sora így módosítandó: „Ugy a férfi, mint a nőárvák a 24. évet betöltötték.“

11. A 20. §. egészen kimarad.

12. A 21. §. első pontjából: „vagy egyszersmindenkorra szóló végkielégítésre,“ a második pontjából: „vagy egyszerűsmindenkori“ kihagyandó.

13. A 23. §. így módosítandó: „Tekintet nélkül a fennebb elősorolt kizárási okokra, a gyámintézet kötelékébe tartozó minden oly lelkésznek, körlelkésznek és missionáriusnak, kinek özvegye s árvái nem maradtak, halála esetén egyéb hozzátartozói, kik betegségében ápták vagy tisztességes eltemetéséről gondoskodnak, az elhunyt beszámítható fizetésének 10%-át nyerik a gyámintézeti alapból, mely összeg a haláleset szabályszerű úton történt bejelentése után, haladéktalanul kifizettetik.

14. A 24. §. 2. pontja így módosítandó: „2. A gyámintézeti tagok által fizetendő és évi fizetésük 1%-ban megállapított állandó évi járadékból.“

A 3. pont egészen kimarad.

Az 5. pontból: „amennyiben ez évenként 30,000 frt maximális összegben túl nem megy,” kimarad.

7. mint új pont gyanánt ez iktatandó be: „7. A jövőben felemelendő államsegélyből “

A 24. §-ban tett módosításokról a következő indokok vétettek tekintetbe:

a) A $2\frac{1}{2}\%$ évi járulék megbíráhatatlan terhet róna a lelkészi kar legnagyobb részére.

b) Bármennyire méltányosnak és igazságosnak tartanók is azt, hogy az egyházak a gyámintézet alapjához hozzájáruljanak; de tekintve azon körülményt, hogy az egyházak újabb megterhelhetése a lelkészek helyzetét, híveikkel szemben, még nehezebbé, úgy szólván tűrhetetlenné tenné: ez okból az egyházaknak a mondott célra való megadóztatását mellőzni kívánjuk:

c) Egyetemes egyházunk sok fontos érdeke között egy sincs, a mely a felemelendő államsegélyre oly mértékben tartathatna igényt, mint az országos lelkész-özvegy-árva gyámintézet.

15. A 25. §. így módosítandó: „Az 1. pont alatt jelzett járulékok a gyámintézetbe való belépést követő 3 éven át, évi egyenlő részletben, valamint a 2. pont alatt foglalt rendes évi járulékok, évenként utólagosan fizetendőek be az intézet pénztárába; ellenben az 5. pont alatti évi járulékok félévi utólagos részletekben szolgáltatandók be.“

16 A 28. §. így szövegezendő: „A 24. §-ban meghatározott jövedelmek 10% -a a gyámintézeti alap javára tőkésítetik, a fenmaradó 90% pedig az esedékessé válandó évjáradékok, nevelési, illetőleg gyamolítási és temetési segélyek fedezésére fordítatik.“

A 28. §. többi része kimarad.

17. A 35. §. így szövegezendő: „A lelkészek által fizetendő évi járulékoknak, a lelkészek belépési járulékaiknak beszedésével s a gyámintézet vagyionát kezelő pénztintézethez való juttatásával, az egyházmegyék espereserei bizatnak meg, kiknek e szabályzat rendjén, azon jog is megadatik, hogy az év végéig be nem folyt, illetőleg a minden évben kimenendő egyházlátogató küldöttség kezeihez be nem fizetett járulékokat, a késedelmes lelkészeken, egyházi közigazgatási úton behajthassák.

A hátralevő többi §-okra vonatkozólag, egyházmegyei

9

közgyűlésünknek nincs megjegyezni valója, hanem a fentieket a főtiszteletű egyházkerület figyelmébe ajánlja.

6. Az országos lelkészi gyámintézet alapszabályaiban előirányzott fizetési kötelezettségek úgy a lelkészekre, mint az egyházakra előreláthatólag elviselhetetlen terheket róván, indítványoztatott, hogy kérje egyházmegyénk, miszerint a kilátásba helyezett államsegély kizárólag a gyámintézeti jövedelem gyarapítására fordíttassék.

Egyházmegyi közgyűlésünk az indítványt egyértelemmel elfogadván, tisztelettel kéri a főtiszteletű egyházkerületet, hogy méltóztassék egész befolyásával odahatni, hogy a folyósítandó államsegély teljes összegében a lelkészi gyámintézet céljaira fordíttassék.

7. Tavaszi közgyűlésünk 12. számú pontjában az egyházmegyénk által elfogadott 720 korona supplikáció váltság felosztásával megbízott küldöttség beadja tervezetét s annak elfogadását ajánlja.

Közgyűlés a tervezet alapján, de annak módosításával az egyes egyházak által évenként fizetendő supplikáció váltságot következő korona összegekben állapította meg:

Fizet Agárd 10, Leányvár 2, Bacska 6, Lelesz 2, Báj 12, Bereczki 10, Berzék 4, Bodrog-Keresztur 6, Bodrog-Olaszi 4, Czigánd 50, Csanáros 8, Sóstófalva 1, Csobaj 8, Erdőbénye 12, Sima 1, Erdőhorváti 6, Gesztely 16, Golop 8, Harkány 14, Hernád-Németi 20, Hogyka 4, Hernád-Kak 4, Karád 24, Karcsa 6, Páczin 8, Kenézlő 5, Kesznyéten 18, Király-Helmech 8, Lelesz-Pólyán 6, Kis Dobsza 7, Kis Géres 14, Kis Kövesd 10, Nagy Kövesd 2, Lácza 14, Legyes-Bénye 4, O.-Liszka 12, Luka 6, Karos 6, Mád 6, Megyaszó 30, Monok 1, Nagy Géres 12, Rozvány 16, Ond 6, Örös 13, Perbenyik 6, Petrahó 6, Pthrügy 15, Ricse 15, Sárospatak 40, Sajó-Hidvég 16, Semlyén 10, Szada 24, Szentés 12, Véke 2, Szerencs 12, Szomotor 4, Takta-Kenéz 4, Tállya 10, Tarczal 24, Tárkány (kettő) 11, Ág-Csernő 1, Tisza-Ladány 12, Tisza-Lucz 20,

78. 79
52. 15
65. 09
46. 76
-----
242. 79

97445
97. 81
18. 84
59. 60

46
1
38

Tokaj 13, Tolcsva 2, Zombor 1, Vámosújfalú 2, Vajdácška 10, Vis 2 koronát.

8. Szentpétery József segédlelkész, Kalassay Sándor theol. segédtanár és Demeter Bertalan főiskolai szénior kéri az egyházmegyébe való bekebeleztetésüket.

Mindhárman bekebeleztetnek

9. Czizy Gedeon, a gesztelyi egyházban alkalmazott tanító az egyházmegyébe való bekebeleztetését, Szóts Ábrahám lukai tanító pedig ezen állásában való megerősítettését kérelmezi.

Bekebeleztetnek, illetve hivatalukban megerősítetnek.

10. A gesztelyi lelkészi és a kis-géresi tanítói díjlevél egy-egy példánya az egyházkerülettől megküldetvén:

levéltárunkba leendő elhelyezés végett átadottnak egyházmegyei levéltárnoknak.

11. Olvasatott főtisztelendő püspök úrnak esperesi hivatalunkhoz intézett levele, melyben tudatja, hogy a közoktatásügyi minisztérium 1894 július 1-én 19.001 sz. a. kelt leíratával a takta-kenézi lelkész-tanítóság megszüntetését s egy önálló tanítói állás sürgős szervezését rendelte el. Ennél fogva — miután már előbb is hasztalan tettek a nevezett minisztériumnál egyházkerületünk részéről lépések a szóban forgó lelkész-tanítóságnak további fenntarthatása iránt — esperes úr a takta-kenézi egyházba kiküldötte Zombori Gedő és Kóezán Miklós tanácsbírákat a tanítói állomás haladéktalan szervezésére s úgy a tanítói, mint a lelkészi új díjlevél egybeállítására. E küldöttség az önálló tanítóságot csakugyan szervezte, annak díjlevelét, úgyszintén a lelkészi hivatalét is — mind a gyülekezetnek, mind a lelkésznek meghallgatásával és teljes belenyugvásával — megszerkesztette s 3—3 példányban kiállítva jelen közgyűlésünk elé, megerősítés végett, beterjesztette.

Ezzel kapcsolatban bemutatja a takta-szadai lelkészi díjlevelnek újból kiállított 3 példányát.

Közgyűlésünk esperes úrnak a takta-kenézi egyházra vonatkozó intézkedését s a küldöttség eljárását helyesléssel tudomásul veszi, a beterjesztett díjleveleket helyben hagyja és megerősíti s azokat

a takta-szadai díjlevéllel együtt az egyházkerületi gyűlésre, végleges jóváhagyás végett, felterjeszti

12. Kolozsváry István, tolcsvai lelkész jelenti, hogy Zemplénmegye kir. tanfelügyelőjétől, 1329,894 sz. alatt, azon hivatalos értesítést vette, miszerint a tolcsvai állami iskola felállítására vonatkozó terveket a vallás- és közoktatásügyi minisztérium végképpen elejtette a miatt, hogy az egyház által felajánlott iskolai helyiség, jelenlegi állapotában, a kitűzött célra alkalmasnak nem találtatott; az átalakításra szükséges 1000 frtot meghaladó összeget pedig az egyház, a legjobb akarat mellett sem képes a saját erejéből előállítani.

Egyházmegyei közgyűlésünk, — amint az több rendbeli ide vonatkozó jegyzőkönyvi határozatából is kitűnik — mindent elkövetett arra nézve, hogy a tolcsvai egyházat népiskolájának fentartására rábírja s csak miután teljesen meggyőződött arról, hogy az egyház tagjai az inséggel határos szegénységi állapotuk miatt erre képtelenek — határozta el magát az állami iskola felállítását célzó lépések megtételére: miért is egész tisztelettel kéri fel egyházmegyei közgyűlésünk a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlést, hogy minden befolyását és tekintélyét vegye igénybe a végett, hogy a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi minisztérium az elejtett tervek fonalát újra kezébe vevén, Tolcsván minél előbb állami iskolát állíttasson; mivel az egyházen kívül az államnak is létérdeke parancsolja, hogy egész nemzedéket ne dobjon oda könnyelműen a legsötétebb tudatlanság martalékául!

Hogy pedig az állami iskola felállításának útjában álló akadályok minél inkább elhárításának, egyházmegyei közgyűlésünk utasítja a tolcsvai egyház presbitériumát, hogy az iskolai épületek újjá alakítására, Zemplénmegye közigazgatási bizottságához, a közművelődési alaphól nyerendő segélyért folyamodjék.

13. Tóth Lajos egyházmegyei pénztárnok közvetve betér-

jeszti az 1893. évről szóló számadását, mely szerint kamatokból s más nemű jövedelmekből bevett összesen ~~788~~ ⁷⁸⁸ frt ²⁰ krt, kiadott ellenben ⁶⁷⁴ frt ⁴⁰ krt, így pénztári maradvány ¹¹³ frt ⁸⁰ kr. Kamatozó tőkét részint betáblázás, részint jótállás által biztosítva kihelyezett ¹⁹¹⁰ frtot, mely összeg után a kamatok hiány nélkül befizették.

A kellő okmányokkal felszerelt számadás helyesnek találtván, pénztárnok a beterjesztetekre nézve a felelőség alól felmentetett.

14. Bálint Dezső gyámintézeti pénztárnok beterjeszti egyházmegyénk lelkészi özvegy-árva gyámintézetének az 1893-ik évről szóló számadását, a mely szerint

bevétele volt	1683 frt 80 kr.
kiadása	250 „ 67 „
	<hr/>
Pénztári készlet	1433 frt 13 kr,

a mely összeg ez idő szerint az összes tőkemennyiséggel együtt, mely az eddigi kamatok hozzászámításával 7051 frt 82 krt tesz, a sárospataki népbankban van elhelyezve.

E számadás — alapos megvizsgálás után — a buzgó pénztárnoknak kifejezett köszönet mellett, minden tételében kifogástalannak találtatott s helybenhagyatott.

15. Tavaszai közgyűlésünk 23. jegyzőkönyvi határozatával Tóth Lajos tanácsbíró a csanálosi egyházban újonnan építendő iskola tervrajzának megvizsgálásával s az építkezésre való felügyelettel bízván meg, jelenti, hogy a csanálosi egyház időközben építési szándékától elállott s bár esperes úr megbízásából Kóczán Miklós világi tanácsbíróval nevezett egyházközségben személyesen megjelenve, mindent elkövettek, hogy az egyháztagokat az iskolaépítés halaszthatatlan voltáról meggyőzzék, azok állhatatosan oda nyilatkoztak, hogy ez idő szerint iskolát nem építenek, hanem majd négy év múlva felépítik a templomot s akkor a mostani imaház anyagából fognak új iskolát állítani. Ennek folytán a küldöttség azt a véleményt nyilvánítja, hogy a csanálosi egyházközség a polgári hatóság igénybevételével is kényszerítették nem csak arra, hogy az iskolaépítést haladéktalanul kezdje meg, hanem, hogy a szintén tarthatatlan s falaiban és tetőzetében egyaránt rozszant tanítói lak is — egy

fedélzet alatt a tervezett tanteremmel — egészen újból építtessék.

Egyházmegyei közgyűlésünk a küldöttség javaslatát magáévá teszi, határozati erőre emeli s a csanálosi egyházközséget odautasítja, hogy a templomépítésre való minden várakozás nélkül az új tanterem felállítását egy egészen új tanítói lakkal együtt, már a legközelebbi tavaszon kezdje meg; mult tavaszi közgyűlésünkre benyújtott tervezetét pedig, mint különben is célszerűtlent, félre téve, más és helyesebb tervezet beszerzéséről gondoskodják s azt megerősítés és helybenhagyás végett, a költségvetéssel kapcsolatban, legközelebbi közgyűlésünk elé terjeszse fel.

16. Olvastatott Tóth Lajos tanácsbíró s egyházmegyei kiküldöttek Székely József jelenlegi s Hegedűs János volt csanálosi tanító között fennforgó vitás ügyre vonatkozó jelentése, melyben előadja, hogy Székely József tanítónak Hegedűs János elleni követelése jogosult, a mennyiben ez utóbbi csak szept. haváig szolgált s mégis az összes földek hasznát felszedte, minek folytán véleményezi, hogy Hegedűs János az általa felvett földhaszonbér felének, vagyis 30 frt 25 krnak visszatérítésére köteleztessék.

Közgyűlésünk a jelentést tudomásul veszi s annak indokolása alapján Hegedűs János jelenlegi kenézlői előkönyörgőt kötelezi, hogy az általa illetéktelenül felvett 30 frt 25 krt Székely Józsefnek fizesse meg.

17. Tavaszi gyűlésünk 52. számú pontjára vonatkozólag jelenti küldöttség, hogy Hubay Bertalan volt gesztelyi tanítónak az egyház ellen támasztott követelése nem csak, hogy minden alapot nélkülöz, sőt még ő vett fel illetményén felül 14 frtot s ezt a küldöttség előtt be is ismerte s ennek következtében követelésétől elállott s magát a 14 frtnak és őt terhelő adóhátrálékjának megfizetésére kötelezte.

Küldöttség jelentése tudomásul vétetvén, közgyűlés utasítja és kötelezi Hubay Bertalan tanítót, hogy az általa illetéktelenül felvett 14 frtot s a részéről hátrálékban maradt adót a gesztelyi egyház gondnokának kezéhez szolgáltassa.

18. Tavaszi közgyűlésünk utasította a golopi egyház előjáróságát, hogy a Hutka-féle alapítványt jelen gyűlésünkig állítsa vissza s arról jelentést tegyen.

Miután a jelentés elmaradásából az tűnik ki, hogy a presbitérium az egyházmegye rendeletének nem tett eleget: közgyűlésünk az ügynek per útján való rendezését Debreceni Bertalan ügyészünkre bizza.

19 A csobaji egyház presbitériuma szintén nem teljesítvén tavaszi közgyűlésünk azon rendeletét, melynek értelmében a csobaji Nagy András-féle alapítvány helyreállítására lett kötelezve:

Közgyűlésünk utasítja Debreceni Bertalan egyházmegyei ügyészt, hogy az alapítvány összegét a presbitérium tagjain törvényes úton hajtsa be.

20. Ugyancsak Csobajról nem érkezvén jelentés arról, hogy Tisza István úrral a csereszerződést kiállította-e vagy nem?

Közgyűlésünk utasítja a kimenendő egyházlátogatást, hogy ez ügyről jelentést tegyen.

21. A tállyai egyház bemutatja torony és toronyóra javítására tett költségvetését s kéri annak jóváhagyását.

Közgyűlésünk a költségvetést jóváhagyja és megerősíti.

22. A lukai egyház, beterjeszti templom- és toronyjavításra tett költségvetését s kéri annak jóváhagyását.

Közgyűlésünk a költségvetés felülvizsgálására Katona György mérnök urat kéri fel.

23. Az agárdi lelkész egyháza megbízásából bemutatja az agárdi anya- és a leányvári leányegháznak templomjavításra eszközölt kivetését, kérve azok megerősítését.

Közgyűlés a kivetéseket megerősíti s ennek rávezetését elrendeli.

24. A takta-kenézi egyház az iskolaépítésből származó 800 frtos egyházkerületi kölcsön és két évi 6⁰/₀-os kamata letörlesz-

tésére és a lelkész-lak telkén építendő istálló költségeinek fedezésére a presbitérium által 1894 április 15-én adókulcs alapján tett s a gyülekezeti közgyűlés által 1894 április 22-én helybenhagyott kivetést, jóváhagyás és megerősítés végett, beterjeszti.
Jóváhagyatik és megerősítettetik.

25. Olvastatott Szinyei Gerzson tanácsbírónak s egyházmegyei kiküldöttnek, tavaszi közgyűlésünk 40. jegyzőkönyvi pontja értelmében, a hogykai egyházban tervezett lelkész-lak javítás tárgyában beadott jelentése, melynek kapcsán arról értesít, hogy nevezett egyház hívei az ő jelenlétében tartott közgyűlésben az építkezés költségeinek a templomi székek használatára alapján, a presbitérium által megejtett kivetést nem fogadták el, hanem e helyett a költségek önkéntes megajánlását határozták el, sőt nyomban az ajánlatokat is — 255 frt összegben — megtették; s egyúttal, hogy a templomi székek használatánál minden további súrlódásoknak, kellemetlenségeknek s képzelt jogok érvényesítésének eleje vétessék, ugyanezen közgyűlés a templomi székekben való ülés sorrendjét is — az összes gyülekezeti tagokra nézve — megállapította s úgy az erről szóló névsort, mint a megajánlott építési összegeknek egyénenként való megoszlását és kimutatását jelen közgyűlésünk elé jóváhagyás, illetőleg tudomásul vétel végett beterjeszti.

E küldöttségi jelentéssel kapcsolatban olvastatott Szabó Pál hogykai helyettes lelkésznek az iránt való kérelme, hogy miután a küldöttség a kivetett építkezési költségek befizetésének határidejéül az 1895. évi szeptember 1-ét tűzte ki, a lelkész-lak pedig olyan állapotban van, hogy a bekövetkezhető őszi esőzések s még inkább a téli hónapok idején teljesen lakhatatlan lesz: utasíttassék az egyházközség előljárósága, hogy az építkezést ne a befizetések megtörténte után, hanem még a folyó év őszén haladéktalanul kezdje meg.

Egyházmegyei közgyűlésünk a küldöttség tapintatos és eredményes eljárását örömmel és elismeréssel veszi tudomásul, azt a beterjesztett ajánlási névsorral s a templomi székek használatának sorrendjével együtt jóváhagyja s egyúttal meghagyja a hogykai egyház előljáróságának, hogy a lelkész-lak rendbehozatalát a jövő 1895. év tavaszán multhatlanul kezdje meg, sőt a fedélfizetést, felelősség terhe alatt, még ezen az őszön javíttassa ki annyira, hogy az a bekövetkező eső-

zések idején is kellő védelmet nyújtson s a lelkész családjára nézve a paplakon való tartózkodást lehetetlenné ne tegye.

26. A cigándi egyház előjárósága bemutatja két rendbeli csere szerződését, melyek értelmében az egyház cserébe adja Nagy-Cigánd község 226 sz. tjkönyvében 1906. hrsz. alatti 1100 □-öl területű, 4-ik osztályú, úgynevezett káposztás földet Csáki Mihály és Csáki József nagy-cigándi lakosoknak a nagy-cigándi 346. sz. tjkönyvben 708. hrsz. alatti 1283 □-öl területű, 4-ik osztályú belső helyért; ugyancsak cserébe adja a cigándi tanító javadalmához tartozó, Nagy-Cigánd község 150. sz. tjkönyvében 1907. hrsz. alatti 550 □-öl területű, 4-ik osztályú káposztás földet Csáki Mihály, Csáki József és Csáki István nagy-cigándi lakosoknak a Nagy-Cigánd községi 37. sz. tjkönyvben 701. hrsz. alatt bejegyzett 550 □-öl területű belső helyért s kéri a csereszerződés jóváhagyását.

Mután ügyészünk véleménye szerint a szerződések ellen jogi szempontból kifogás nem tehető, a csereszerződések azon feltétellel, hogy azok még egy-egy tanuval előttemeztessenek, jóváhagyás végett felterjeszhetnek a főtiszteletű egyházkerületre.

27. Tavaszi gyűlésünk jegyzőkönyvének 31. pontjára vonatkozólag Keresztúri József tanácsbíró, mint kiküldött jelenti, hogy a kis-tárkányi egyház nyugalomba vonult tanítója és hivatali utóda közt fennforgott fizetés-kérdés megoldást nyert olyformán, hogy a nyugalmazott tanító megunván fizetésének hasztalan sürgetését, követeléséről nagylelkűen lemondott. (Sic!)

Tudomásul szolgál.

28. Olvastatott a kis-tárkányi egyház presbitériumának az egyházmegyei közgyűléshez beadott folyamodványa, melyben előadja, hogy a megüresedett tanítói hivatalnak alkalmas egyénnel leendő betöltése végett tett minden fáradozása idáig eredménytelen lett s hogy kérelmére, Szabó Károly h. lelkész, az iskolában a tanítást, díjtalanul elvállalni hajlandónak nyilatkozott, míg az egyház tanítót kap, esetleg a jövő tavaszi gyűlésig. Kéri erre nézve az egyházmegyei közgyűlés jóváhagyását.

Egyházmegyei közgyűlésünk mindenekelőtt utasítja a kis-tárkányi egyház presbitériumát,

hogy a megüresedett hivatalnak rendes tanítóval leendő betöltése végett, pályázatot hirdessen; addig azonban, míg ennek eredménye lenne, szívesen belenyugszik, hogy Szabó Károly h. lelkész a gyermekek tanítását végezze s annál nagyobb leendő elismerése iránta, ha azt díjtalanul végezte, az egyház anyagi helyzetének javításához is hozzájárul.

29. Ugyanazon egyház presbitériuma határozatot kér arra nézve, hogy a tanító kertjében termett gyümölcsből mi illeti Háda József volt tanítót, ki állomását múlt év szeptember 1-ső napján foglalta el s működését ez év augusztus végével szüntette meg?

Egyházmegyei közgyűlésünk erre nézve azt határozza, hogy a gyümölcs-termés a presbitérium által eladatván, értékének fele Háda József volt tanítónak, másik fele pedig a következő tanítónak adassék; illetőleg ennek nem létében az egyház pénztárába fizetessék.

30. Tavaszi gyűlésünk 37. számú határozatára vonatkozólag Török István lácai lelkész jelenti, hogy a presbitérium, két tag kivételével, elhatározta, hogy a tanítónak díjlevelében megállapított 6 öl fát — a mi helyett eddig 20 frtot fizetett — ezután természetben kiadja.

A kimenendő egyházlátogatás utasíttatik, hogy nézzen utána, hogy a lácai presbitérium mennyiben tett eleget ígéretének s kötelezettségének.

31. Tavaszi gyűlésünk 36. számú határozatában utasítva lett az örösi presbitérium, hogy az egyház hanyag bérlőjét perelje be s az eredményről jelentést tegyen.

Miután a jelentés elmaradt, az ügy megvizsgálásával s jelentéstétellel a kimenendő egyházlátogatás bíztatik meg.

32. Olvastatott Komjáthy Gábor egyházmegyei aljegyzőnek tavaszi közgyűlésünk 34. pontjára vonatkozó jelentése, melyből egyházmegyei közgyűlésünk arról győződven meg, hogy a király-helmeci egyház presbitériumának özv. Ungvári

Pálné, jelenleg tarcali lakos ellen, egyházi adóhátrálék címén, támasztott követelése nem igazságos; minthogy reá, domesztikai illetéken kívül, mit, mint nem helybeli lakos, fizetni nem tartozik; az egyes családok által, egyenlő mértékben viselt, úgynevezett tűzkárbiztosítási terhet is kirótták; tekintve, hogy nevezett özvegy nőnek — Király-Helmecen, egy csekély értékű házán s pár vékás földceskéjén kívül, más vagyona nincs:

egyházmegyei közgyűlésünk határozatilag kimondja, hogy özv. Ungvári Pálné a király-helmeci egyház adókulcsa szerint a házas zseléleket terhelő egyházi adónak felét, nevezetesen $\frac{1}{2}$ véka gabonát és 43 kr. fapénzt a lelkész és $\frac{1}{4}$ véka gabonát a tanító részére tartozik három évre visszamenőleg megfizetni s egyebet semmit.

33. Hézszer Emil, tállyai lelkész, egyházmegyei kiküldött tavaszi egyházmegyei közgyűlésünk 46. számú határozatára vonatkozólag jelenti: hogy a monoki egyház részére tett „Kegyess Imre 260 frtos alapítvány“ ügye rendeztetett oly módon, hogy 200 frt, mint állandó alapítványi tőke a „tállyai népbank mint szövetkezet“ pénztárába helyeztetett kamatozás végett; 70 frtot pedig az egyház kölcsönképen tartott meg magánál, melyről a gondnok és két presbiter jótállásával ellátott szabályszerű kötvény állíttatott ki.

Tudomásúl vétetik.

34. Olvastatott Zombori Gedő tanácsbírónk, mint esperesi kiküldötnök, a monoki egyház magtári számadásának megvizsgálására vonatkozó jelentése, mely szerint a magtári számadás 1882. évtől 1894-ig, közmegegyezéssel rendbe hozatott s abba a volt magtári gondnok özvegye Kerekes Jánosné is belenyugodott. Ezen számadás szerint:

kötvényeken van	.	120 $\frac{3}{4}$	véka és 3 liter gabona
magtári készletben	.	53 $\frac{2}{4}$	” ” 5 ” ”

és így összesen: 174 $\frac{2}{4}$ véka és 8 liter gabona.

A monoki lelkész jelentése szerint azonban a fent kiírt mennyiségből az átvétel alkalmával 150 liter gabona hiányzott, mely körülmény magyarázatául a volt magtárnok neje a szokásos apadást hozta fel.

Habár a felhozott indok csak részben fogadható is el, mindazáltal indítványozza, hogy a további kellemetlenségek

kikerülése tekintetéből, az elszámolást az egyházmegyei közgyűlés helybenhagyni méltóztassék.

Egyházmegyei közgyűlésünk, midőn a volt magtárnok özvegye, Kerekes Jánosné és a presbitérium között megtörtént leszámolást helybenhagyja, egyúttal felhívja a presbitériumot, hogy jövőre a magtár pontos és szabályszerű kezelését ellenőrizni, elengedhetetlen kötelességének ismerje.

35. Az egyetemes konventhez a közalaphból nyerendő segélyért a következő egyházak és lelkészek adták be kérvényeiket s azok a következőleg bíráltattak el:

A) *Egyházak:*

1. *Luka* adósságának törlesztésére s megrepesztett templomának kijavítására 500 frt segélyt kér. Költségvetés szerinti szükséglete 602 frt, adóssága 1135 frt, fedezete semmi, előállíthat 260 frtot, hiány 1477 frt.

A tűzvész által három ízben sújtott s azonfelül jégverés által is megkárosított egyház, 150 frt segélyre melegen ajánltatik.

2. *Lelesz* adósságának törlesztésére s egyházi épületeinek felépítésére 600 frtot kér. Adóssága 1600, építési költség 350, fedezet 100, hiány 1850 frt.

Mint nagyon csekély népességű, úgyszólván semmiféle jövedelemmel nem bíró, ellenben hatalmas, más felekezet nyomása alatt létért teljes erőfeszítéssel küzdő egyház, 350 frt segélyre annál melegebben ajánltatik, mivel egyházi épületei már a lángok martalékaivá lettek.

3. *Sóstófalva* adóssága törlesztésére s templomi székek csináltatására 250 frtot kér.

Költségvetése nem lévén, alaki hiba miatt, nem ajánlható.

4. *Bodrog-Keresztúr* különféle javításokra 341 frtot kér. Szükséglete 541 frt, fedezete 100, előállíthat 100 frtot, hiány 341 frt.

A flokszera pusztítása folytán károsodott egyház, 100 frt segélyre ajánltatik.

5. *Berzék* a lelkész-lak s az iskola újból fedésére 200 frtot kér. Költségvetése nem lévén, alaki hiba miatt, nem ajánlható.

6. *Vámos-ujfalu* adóssága törlesztésére, iskolafelszerelésre és iskolaépítésre 540 frtot kér. Költségvetése 660 frt, fedezete 120 frt, hiány 540 frt.

Mint a flokszera és gyakori árvizek által sújtott egyház, 150 frtra ajánltatik.

7. *Tisza-Ladány* építkezéséből származott adósságának törlesztésére 500 frtot kér. Adóssága 1800 frt, fedezete 200, kivethet 1100 frtot, hiány 500 frt.

A különben jóigyekezetű, de jégverés által nagy mértékben megkárosított egyház tagjai adósságukat önerejükben nem fizethetvén, 150 frt segélyre ajánltatnak.

8. *Tállya* temploma javítására 800 frtot kér. Költségvetés szerinti szükséglete 1249 frt, fedezete 220, kivetés által előállíthat 229 frtot, hiány 800 frt.

Mint a flokszera által legfőbb — mondhatni egyetlen jövedelmi forrásától megfosztott egyház, 200 frt segélyre melegen ajánltatik.

9. *Alsó-Berecki* lelkész lakának fedésére s összedőlt magtárának újból építésére 350 frtot kér. Költségvetése 650 frt, fedezete nincs, kivethet 300 frtot, hiány 350 frt.

Mint jégverés által károsított egyház, 100 frt segélyre ajánltatik.

10. *Agárd* templomépítésből származott adósságának törlesztésére 468 frtot kér. Adóssága 1600 frt, kivethet 1142 frtot, hiány 468 frt.

Mint semmi vagyonnal nem rendelkező egyház, 150 frt segélyre melegen ajánltatik.

11. *Leányvár* templomépítésből származott adósságának törlesztésére 800 frtot kér. Építési kiadása 2076 frt, kivett 1276 frtot, hiány 800 frt.

Mint csekély népességű s temploma újból építése alkalmával nagy áldozatkészséget tanúsító egyház, 200 frt segélyre melegen ajánltatik.

12. *Tolcsva* iskolájának s tanítói lakának használhatóvá tételére 900 frtot kér. Szükséglete 1000 frt, fedezete semmi, kivethet 100 frtot. Hiány 900 frt.

A különben is csekély számú egyháztagek az elpusztult szőlővel egyetlen jövedelmi forrásuktól elesvén, tanítót nem tarthatnak, iskolájukat pedig a közoktatásügyi minisztérium annak használhatatlan volta miatt, államosítani nem akarja, éppen ez okból iskolaépületeknek lehetőleg jobb karba hozhatása végett, 500 frt segélyre a legmelegebben ajánltatnak.

13. *Mád* adósságának törlesztésére 200 frt segélyt kér. Adóssága 550 frt, fedezete 100 frt, szegénysége miatt, kivetést nem tehet, így hiánya 450 frt.

A szőlő elpusztulása miatt vagyoni forrásától elesett s a kivándorlás folytán tagjaiban is megfogyott egyház önerejéből nem lévén képes adósságot törleszteni: 100 forint segélyre ajánltatik.

14. *Hernád-Németi* hatóságilag bezárt temploma helyett újnak építésére 1000 frtot kér. Költségvetés szerinti szükséglete 29.974 frt, fedezete 7146 frt, kivetett 7794 frtot, hiány 14,539 frt.

Tekintettel arra, hogy temploma hatóságilag záratott be; s tekintettel arra, hogy a természetben teljesítendő szolgálmányokon kívül a kimutatott 14943 frt összeg is az egyház tagok ropant megterhelhetésével szereztetett be, a hívek pedig kivétel nélkül kis birtokú földművesek és napszámosok: az immár előhaladt építkezés költségeinek némi pótlására s az egyház tagjainak is buzdítására 700 frt segélyre ajánltatik.

15. *Király-Helmecz*, építkezésre és adósság törlesztésre 400 frtot kér. Adóssága 1000 frt, fedezete kivetésből 250 frt, hiány 750 frt.

Szőlőjének megsemmisülése s tűzvész által érzékenyen megkárosított egyház nagymérvű adósságának törlesztésére 150 frt segélyre ajánltatik.

16. *Erdő-Horváti* megrongált iskolájának kijavítására s melléképületek emelésére 324 frot kér. Költségvetése 474 frt, kivetés útján előállíthat 150 frtot, hiány 324 frt.

A szőlőjétől megfosztott és sovány hegyi földjéből megélni alig képes, — emellett elemi csapásoktól is gyakran látogatott nép képtelen lévén halaszthatlan épületjavításait önerejéből teljesíteni, 200 frt segélyre ajánltatik.

17. *Szomotor-Vécs* adósságának törlesztésére 150 frtot kér. Adóssága 300 frt, kivethet 150 frtot, hiány 150 frt.

Mint nagyon szegény egyház, adóssággal is meglévén terhelve, 100 frt segélyre ajánltatik.

B) *Lelkészek :*

1. *Szántay István* berzéki lelkész kér 120 frtot.

Mint csekély jövedelmű egyházban szolgáló lelkész már két egymásutáni évben jégverés által sújtva, gyermekeinek neveltetésére képtelen, azért 100 frt segélyre melegen ajánltatik.

2. *Réthy Pál* golopi lelkész 300 frtot kér.

A nagyon kis jövedelmű s amellett nagyon népes családú szegény lelkész 150 frt segélyre melegen ajánltatik.

3. *Kun Miklós* monoki lelkész 200 frt segélyt kér.

Mint nagyon kevés számú s csekély jövedelmű egyházban szolgáló, de annál népesebb családú lelkész 150 frt segélyre melegen ajánltatik.

4. *Rácz Ábrahám* csobaji lelkész öt évi időtartamra 500 frt segélyt kér.

Mint népes családdal megáldott szerény jövedelmű s hajlott korú lelkész 150 frt segélyre ajánltatik.

5. *Hubay József* bodrog-kereszturi lelkész pár évre 300 frt segélyt kér.

Mint árvizek által károsult lelkész 50 frt segélyre ajánltatik.

6. *Kovács János* élte fogytáig 200 frt segélyt kér.

Mint hajlott kora dacára hivatalában lelki ismeretesen működő szegény sorsú lelkész, 50 frt segélyre ajánltatik.

7. *Sallay Sándor* erdőhorvátii lelkész ottani lelkészkedése idejére 200 frtot kér.

Mint az egyházmegye egyik legkisebb jövedelmű egyházának népes családú lelkésze, ki szembetegséggel küzdve, ez oldalról is szorongattatik s az elemi csapásoktól sincs soha megkímélve, 100 frt segélyre a legmelegebben ajánltatik.

8. *Fürjész Tamás* lukai lelkész 100 frt segélyt kér.

Mint tűzvész által okozott nagy károsodását kiheverni maig sem tudó lelkész 100 frt segélyre ajánltatik.

9. *Sohajda János* király-helmeci lelkész öt évre 200 frtot kér.

Mint elemi csapásokkal és hosszas betegséggel sújtott lelkész 100 frt segélyre ajánltatik.

10. *Nagy Károly* szomotori lelkész 10 éven át 200 frt segélyt kér.

Mint sok adóssággal terhelt népes családú lelkész 100 frt segélyre ajánltatik.

36. A Nagy-Kaposon szept. 16-án kezdődő egyházkerületi gyűlésre képviselőkül megválasztattak az elnökségen kívül:

egyházi részről Keresztúri József tanácsbíró, Kónya András fő-, Czinke István aljegyző; világi részről Meczner András, Kóczán Miklós és Pilissy Ferdinánd tanácsbírák.

37. Olvastatott Bodnár Lajos, sóstófalvai előkönyörgő folyamodványa, melyben kérelmezi, hogy a vámosújfalvai egyháztól

felkölszöntött 129 frt 34 kr tartozását még 1889. március havában visszafizette, az erről kiállított kötelezvényének, melyet idáig megkapni nem tudott, részére leendő visszaadását egyházmegyei közgyűlésünk rendelje el.

A mennyiben tavaszi egyházmegyei közgyűlésünk jegyzőkönyvének 22. sz. pontjából az tűnik ki, hogy Bodnár Lajos előkönyörgőn a vámosújfalusi egyháznak még 89 frt 2 kr tőke és 5 frt 34 kr kamat követelése van, kérvénye véleményadás végett kiadatik az egyházmegyei ügyésznek.

38. Az 1895-ik évben kimendő egyházlátogatási küldött-ségek következőleg rendeztetek:

a) A megyeszóli járásba: Gecsei Péter t. bíró, Fürjész Tamás lukai lelkész.

b) A tállyai járásba: Kónya András fő- és Czinke István aljegyző.

c) A sárospataki járásba: Zombori Gedő t. bíró és Czike Ferencz tiszaladányi lelkész.

d) A szentesi járásba: Kőrösi György t. bíró és Farkas Lajos vajdácskai lelkész.

e) A cigándi járásba: Keresztúri József t. bíró és Ölbey János rozvágyi lelkész.

39. Olvastatott Lábás Menyhértne lelkész özvegy kérvénye, melyben a közte és a szentesi egyház között fenforgó s bizonyos 900 □ öl területű föld tulajdon jogára vonatkozó pernek beszüntetését kéri az általa bemutatott, állítólag eredeti okmányok alapján.

Közgyűlésünk, a mennyiben a tulajdonjog megállapítását tárgyazó s így egészen polgári természetű ügyek hatáskörébe nem tartoznak, — a folyamodó kérelmét nem teljesíti; hanem az okmányokat azon utasítással adja ki Debreceni Bertalan ügyészünknek, hogy azokat átvizsgálva, a nyert eredmény szerint a pert folytassa, vagy beszüntesse.

40. Olvastatott Semsey József zombori helyettes lelkész-tanító beadványa, melyben panasolja, hogy a hivatali elődeiről maradt adóhátralék miatt összes termése és tehenei lefoglaltattak s azokra az árverés is kitézetett, kéri ennél fogva

egyházmegyénket, hogy hasson oda, hogy ez árverés beszüntessék s ő további zaklatásoktól megkíméltessék.

Amennyiben kérelmező maga is kijelentette, hogy a foglalás és árverés fogantositása ellen ügyészünk által fogalmazott felebbezést adott be a pénzügy igazgatóságához: közgyűlésünk ezuttal a beavatkozásnak szükségét nem látja, hanem bevárja a felebbezés eredményét s a szerint fog majdan intézkedni.

41. Olvastatott Buda János karádi lelkész kérvénye, melyben kéri, hogy az egyháza körében ellene forgalomba hozott gyanúsítások és piszkos rágalmazások tisztázása végett vizsgáló bizottság küldessék ki.

Közgyűlésünk a vizsgálat megejtése végett Keresztúri József, Meczner András, tanácsbírákat Debreceni Bertalan ügyészünket s Komjáthy Gábor aljegyzőt küldi ki azon útasítással, hogy eljárásuk eredményéről az elnökséget értesítsék.

42. Olvastatott a hernád-németii ev. ref. egyház folyamodványa, melyben kéri közgyűlésünket, hogy hatóságilag bezárt temploma helyett újat kellően építenie, az államsegélyből nyerendő segélyezés végett, közgyűlésünk a főtiszteletű egyházkerületnél ajánlja.

Közgyűlésünk a folyamodó egyház kérvényét szívesen ajánlja a főtiszteletű egyházkerület figyelmébe.

43. Olvastatott Borcsik János hernád-kaki tanító kérvénye, melyben panaszolja, hogy a tanítói lak udvarán semmiféle melléképület nincs, sem kamara, sem istálló, a miből ránézve igen sok alkalmatlanság és kár származik; ugyanazért kéri a közgyűlést, hogy tegye kötelességévé a hernád-kaki presbitériumnak, hogy a tanítói lakást a szükséges melléképületekkel minél előbb lássa el.

Közgyűlésünk Borcsik János tanító kérelmét egészen méltányosnak és indokoltnak találja, s miután az egyházaknak a törvény teszi kötelességükké, hogy a belhivatalnoki lakások, a **szükséges** melléképületekkel is el legyenek látva: **utasítja** a hernád kaki egyház közönségét és

előljáróságát, hogy egy kamarának és istállónak a tanítói lakon való mielőbbi felépítéséről kötelességszerűleg gondoskodjék.

44. Gecsei Péter tanácsbíró a tállyai járásban viselt számvevői tisztéről lemondván,

helyette ugyanazon járás számvevőjéül:
Hézsér Emil tállyai lelkész választatott meg.

45. Bármely tárból segílyt kérnek: a bodrog-keresztúri, hogykai, bereczkii, vajdácskai, király-helmeci, lukai, leleszi, erdő-horvátii és szomotor-vecsi egyházak; Fürjész Tamás lukai, Kovács János vámos-újfalusi, Szántai István berzéki, Sallai Sándor erdő-horvátii, Nagy Károly szomotori lelkészek; Földi Tamás király-helmeci, Futó Lajos szomotori, Hegedűs János kenézlői, Bodnár Kálmán leleszi tanítók; A tanügyi bizottság által melegen ajánlatnak: Pálúr Mihály örösi, Szilva János tállyai, Kovács Ferenc vékei és a már előbb is említett Hegedűs János — kitűnő tanítók; Horkai Györgyné, Tatár Mihályné, Molnár Pálné, Terhes Barnáné, Ölbei Jánosné, Anti Jánosné. Rácz Lajosné, Borcsik Gáborné, Székely Józsefné, Székely Lászlóné, Hubai Boldizsárné lelkész- és tanító-özvegyek.

Mindezen folyamodók a segílyosztó-bizottság figyelmébe ajánlatnak.

46. Olvastatott a tanügyi bizottság által 1894. augusztus 27-én tartott gyűlés következő jegyzőkönyve:

Elnökök: Szinyey Gerzson világi, Czinke István egyházi részről.

Jelen voltak: *Búza János, Bálint Dezső, Kovács Ferencz* tanügyi bizottsági tagok; *Hézsér Emil, Bartha József, Hubay József, Erdélyi József* körlelkészek és *Zitás Bertalan* bizottsági jegyző.

1. Világi elnök szives szavakkal üdvözlővén a megjelenteket: a bizottsági gyűlést megnyitottnak nyilvánítja.

2. Egyházi elnök az egyházmegye népiskoláinak állapotáról szóló terjedelmes jelentését beterjeszti

A nagy gonddal és figyelemmel készített jelentés felolvastatván: az elnöknek köszönet

mondatik ; — jelentésének egyes pontjaira a tárgyalás folyamán fog a bizottság véleményt, esetleg határozatot hozni.

Az elnöki jelentésből jegyzőkönyvbe vétetnek a következők:

Az „E” táblázat szerint van egyházmegyénkben 76 iskola, a melyből hat osztályú 20, 7-tel több, mint az első félévben és 10-el több, mint tavaly. Öt osztályú van 24, ugyanannyi, mint az első félévben s 4-el kevesebb, mint tavaly. Négy osztályú van 29, 1-el több, mint az első félévben s 2-vel több, mint tavaly. Három osztályú van 3, 5-el kevesebb, mint az első félévben s 1-el kevesebb, mint tavaly.

Szellemi állásra : kitűnő iskola van 26, 1-el kevesebb, mint az első félévben s 3-mal kevesebb, mint tavaly. Ezek : Liszka, Kenézlő, Véke, Szentés, Nagy-Géres, Kis-Géres, Örs, Pácín, Sárospatak fi és III—VI. leány, Lelesz, Cigánd mindkét iskola, Karád mindkét iskola, Ricse, Báj, Pthrügy, Ladány, Tokaj, Tarcál fi, Tállya, Golop, Tisza-Lúc fi, Szada, Kis-Dobsza.

Dicséretes 30, több 4-el, mint az első félévben s 9-el, mint tavaly. Ezek : Nagy-Rozvány, Király-Helmec, Kis-Kövesd, Nagy-Kövesd, Karcsa, Luka, Vajdácaska, Sárospatak I—II. leány, Olaszi, Petrahó, Agárd, Leányvár, Semjén, Láca, Csobaj, Takta-Kenez, Tarcál leány, Ond, Szerencs, Tisza-Lúc leány, Kesznyéten, Hídvég, Berzék, Gesztely, Megyaszó mindhárom iskola, Harkány mindkét iskola.

Kielégítő 14, ugyanannyi, mint az első félévben s 1-el több, mint tavaly. Ezek : Sima, Erdő-Horváti, B.-Keresztúr, Szomotor, V.-Újfalú, Kis-Tárkány, Ág-Csernő, Bacska, Monok, Zombor, Kak, Legyesbénye, Sóstófalva, Csanáros.

Gyenge most nincs. Nincs minősítve 7, Vís, Erdőbénye, hol difteritisz miatt, Karos, hol építkezés miatt, Lelesz-Pólyán, hol állítólag, szintén építkezés miatt, Hernád-Németi építkezés miatt, Hogyka, hol az iskolai év idő előtti beszüntetése miatt, nem volt rendes iskoláztatás és vizsga ; Tolcsva, hol már évek óta nincs tanító s a gyermekek még csak vallásos oktatásban sem részesülnek.

Láca, Tisza-Lúc leány és Nagy-Kövesd kitűnőből dicséretessé hanyatlott, ellenben Kenézlő és Szentés dicséretesből kitűnővé emelkedett, de ez utóbbi a lelkész vezetése mellett. Dicséretesből kielégítővé hanyatlott Csanáros, B.-Keresztúr, V.-Újfalú, Szomotor, Kis-Tárkány. Kielégítőből dicséretessé lett Csobaj, Luka, Hídvég, Kis-Kövesd, Leányvár, Agárd.

Rendes tanító van 60, több 6-al, mint az első félévben. Ezek közül 2 nőtanító, ugyanannyi, mint ezelőtt volt. Segéd-tanító most is csak 1. Lelkész-tanító 9, annyi, mint az első félévben. Káplán-tanító 5, 2-vel több, mint a múlt félévben. Nős tanító 48, nőtlen 11, özvegy 1. Okleveles 56, 1-el több, mint az első félévben, nem okleveles 5.

Tanítói lak: jó 55, rossz 7. Tanterem: törvényszerű 64, nem törvényszerű 11. Összesen tehát van 75 tantermünk, míg az első félévben nem volt, csak 69. Kellőleg fel van szerelve 3 (a sárospataki és a golopi iskola), hiányosan 62. Semmi felszerelés nincs 10 helyen. A körlátogatói jelentések ugyan több iskolát is jeleznek kellően felszereltnek, de a ki ismeri a körlátogatói utasítás követelményeit a kellően felszerelt iskolára nézve, az rögtön tisztában van azzal, hogy a körlátogatók nem olvasták el, mit kell érteni *kellően* felszerelt iskola alatt.

Iskolai alap: pénzben 1693 frt 56 kr, földben 10 kat. hold. Kevesebb az első félévinél a föld 2 holddal s a pénz 85 frt 44 krral.

A testgyakorlat tanításáról semmit sem jelenthetek, mert a táblázat rovatait némelyik küldöttség kitöltötte, némelyik nem, de arról alig egy-kettő emlékezik írott jelentésében, vajjon a torna szabadgyakorlatokat a tanító a növendékekkel végeztette-e vagy sem? Pedig ezt kellett volna megkérdezniök.

Ugyanígy nyilatkozhatom a faiskolákról is. Annak ellenére, hogy a nyári félévben az iskolalátogatók kötelezve vannak a faiskolákat mindenütt a helyszínén megsejlemlni, egyszerűen csak megkérdezik a tanítótól, ha faiskolája rendezett-e? s a mi adatot így nekik bediktálnak, azt készpénznek veszik és nyugodt lélekkel a táblázatba írják. Így került a rendezett faiskolák közé több olyan faiskola, mely biztos tudomásom szerint, nem is létezik s az írás szavai szerint: az ő helyök sem ösméri őket. A körlátogatói adatokat ezért igazaknak el nem fogadhatam s így a faiskolák rendezett vagy rendezetlen voltát meg nem állapíthattam.

Az egyházmegye összes tanítóinak fizetése 27,527 frt 20 kr, míg az első félévben csak 24,980 frt volt, amin nem csodálkozhatunk, ha meggondoljuk, hogy a meleg a testeket kiterjeszti, mert nyilván ez lehet az oka, hogy a tanítói fizetések a nyári félévben mindig nagyobbak, mint a télben. Vajjon az okozta-e ezt jelenleg, mert némelyek megijedtek az állami pótléktól? nem tudom, de annyit ebből is látok, hogy a statisztikai lelkiismeret nálunk még bölcsőjében szendereg.

Iskoláinkban tanult más vallású:

Római kath.	119	fi,	79	nő,	összesen	198
Görög kath.	38	"	32	"	"	70
Ág. hitv.	15	"	15	"	"	30
Izraelita	40	"	51	"	"	91

Összesen . . . 212 fi, 177 nő, összesen 389, kevesebb 41-el, mint az első félévben.

3. Miután — elnöki előterjesztés szerint — a körlátogató küldöttségek a jelentések megkészítésénél több szabálytalanságot követnek el, dacára annak, hogy az ő teendőiket egyházmegyei és egyházkerületi utasítások szabatosan körvonalozzák s e miatt a megvizsgált iskola külső és belső képének még csak vázlatos rajza sem ismerhető meg:

Felkéri a bizottság egyházi elnökét, hogy az egyházmegyei és kerületi határozatokat, a régebbi utasítással együtt összeszedvén s annak sokszorosítására a nagytiszteletű egyházmegyei közgyűlés által felhatalmazást nyervén: egy-egy példányt minden körlelkész részére küldjön meg.

4. Tudomására jutván a bizottságnak azon körülmény, hogy Tolcsván az iskolaköteles növendékek még vallásos oktatásban sem részesülnek,

felkéri az egyházmegyei közgyűlést, hogy a vallás tanítást a lelkésznek tegye kötelességévé s egyúttal kötelességévé tegye a körlátogató bizottságnak, hogy ezen határozat végrehajtása felett szigorúan őrködjék, s az eredményről — jelentésében — számot adjon.

5. Tapasztaltatván, hogy oly helyekről, a hol állami iskolák vannak, vagy a mely iskolákban — egy és más ok miatt — a vizsga megtartható nem volt: a statisztikai adatok nem adatnak be:

Utasíttatnak a körlátogató bizottságok, hogy a statisztikai adatokat az ily helyekről is minden alkalommal beszolgáltatni kötelességeiknek ismerjék.

6. Komjáthy Gábor szentesi lelkész 3 hónapon keresztül maga oktatta az iskolás növendékeket és pedig oly szép ered-

ménynyel, hogy az iskola szellemi állapota az ő vezetése alatt kitűnővé lett:

a tanügyi bizottság nevezett lelkészt jegyzőkönyvi elismerésben részesíti.

7. A szomatori iskoláról beérkezett jelentés 330 lélekszám után 16 tanköteles gyermeket mutat ki:

miután ezen összeg a lélekszám arányához viszonyítva nagyon csekély: utasíttatik a körlátogató bizottság, hogy az ily adatok felvételére több gondot fordítson.

8. A beérkezett körlátogatói jelentések szerint Pálúr Mihály örösi, Szilva János tályai, Kovács Ferencz vékei és Hegedűs János kenézliői tanítók egyházmegyénk legjobb, legkiválóbb tanítói közzé számíthatók s ezek közül az utolsó épen egy csaknem teljesen elzüllött iskolát hozott rendbe: indítványoztatik, hogy részükre — az erkölcsi elismerés mellett — bizonyos anyagi segély is adassék.

Az indítvány elfogadtatván: nevezett tanítók a segélyosztó-bizottság figyelmébe melegen ajánlatnak.

9. Semlyénben a jól berendezett faiskolát ez idő szerint senkisésem kezeli. — Lácán a faiskolának adott terület vermekké alakíttatott. — Erdőhorváthiban pedig az a jegyző által használtatik:

Utasíttatnak ezen egyházak előljárói a leg-erélyesebb intézkedésre, illetve jogaiknak érvényesítésére.

10. Elnöki jelentés szerint Ricsén a roskadozó iskolai épület végre kijavíttatott s jó karba hozatott.

Tudomásúl vétetik.

11. A kis-kövesdi iskola padlózatlan és egészen felszeretlen.

Felhivatik a kis-kövesdi egyház előljárósága, hogy a felszerelésről a jövő tavaszi közgyűlésig gondoskodják.

12. A csanálosi tanító a vallástant, éneklést kifogástalan módon tanítja, s ezenkívül számtant is kis részben, azonban

a többi tantárgyak tanítását egészen elhanyagolja s azok legnagyobb részét feleslegesnek is tartja.

A legszigorubban utasítatik, hogy egyházkerület által kiadott tantervhez alkalmazkodni szoros kötelességének ismerje

13. Vécsben a vallás tanításáról nincs gondoskodva.

Utasítatik a szomatori lelkész, hogy a vécsi állami iskolába járó iskolás növendékek vallásos oktatását pontosan teljesítse.

14. A tanítói értekezletekről felvett jegyzőkönyvek közül csak a felső hegyaljai és a harangodi terjesztetett be s a felső hegyaljai kör elnökévé Bálint Dezső sárospataki lelkész választott.

Tudomásul véték.

15. A leleszi iskolalátogatói járási körlátogatójává tanítói részről Bodnár Kálmán leleszi tanító ajánltatik.

Bodnár Kálmán tanító a leleszi járás körlátogatásával megbizatik.

16. A körlátogató lelkészek közül: Czike Ferencz, Beszterczey Béla, Csontos Gábor, Olajos Pál, Zitás István és Miskolczy József, jelen gyűlésünkön meg nem jelentek.

Miután elmaradásuk okát az elnökséggel sem szóval, sem írásban nem közölték: részvétlenségük miatt rajtok a törvényszabta 2 frt birság beveendő.

17. Indítványoztatott, hogy minden körlátogatói járás részére egy állandó jegyzőkönyv készítettessék, a melybe a körlátogatói jelentések, a látogatás alkalmával beirandók.

Ezen indítvány — a folytonosság és egyöntetűség szempontjából — egyhangúlag elfogadtatik s a kivitel módozatainak megállapítása az elnökségre bizatik.

18. Világi elnök, egy régebbi határozat értelmében megkésztette és bemutatja a tanítók minősítésére s kimutatására szolgáló könyvet.

Világi elnöknek a könyv megkészítettéséért a bizottság köszönetet mond.

Egyházmegyei közgyűlés ezen jegyzőkönyvet tudomásul vévén: az ebben foglalt határozatokat jóváhagyja és megerősíti.

47. Tavaszi gyűlésünk jegyzőkönyvének 15., 27., 35., 47. és 53. számú pontjai elintézésre várván, azokra Debreceni Bertalan ügyész figyelme felhívatik.

48. Mindezen jegyzőkönyvi pontok hitelesítették.

Jegyzették: *Kónya András* az 1, 2, 3, 4, 6, 7, 10, 13, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 26, 27, 30, 31, 35, 36, 38, 39, 40, 41, 42, 46, 47, 48;
Czinke István a 8, 9, 11, 14, 15, 24, 25, 43, 44, 45;
Komjáthy Gábor az 5, 12, 28, 29, 32, 33, 34, 37, pontokat.

BETŰRENDES TÁRGYMUTATÓ

arra nézve, hogy mely pontok kire vagy mely egyházra vonatkoznak.

Agárdi egyház 23.
Bálint Dezső 14.
Bodnár Lajos 37.
Borcsik János 43.
Buda János 41.
Bodnar Kálmán 46/15.
Beszterczey Béla 46/16.
Czigándi egyház 26.
Czigándi egyház látogatók 30, 31.
Czike Ferencz 38, 46/16.
Czinke István 38, 46/3.
Csizy Gedeon 9.
Csobaji egyház 19, 20.
Csontos Gábor 46/16.
Demeter Bertalan 8.
Debreceni Bertalan 18, 19, 37, 39, 41, 47.
Egyházakra általában 7.
Erdő-Horváti egyház 46/9.
Farkas Lajos 38.
Fűrjész Tamás 38.
Gecsei Péter 38, 44.
Gesztelyi egyház 17.
Golopi egyház 18.
Háda József 29.
Hegedűs János 16, 45.
Hernád-Németi egyház 42.
Hernád-Kaki egyház 43.
Hogykai egyház 25.
Hézsér Emil 33, 44.
Hubai Bertalan 17.
Kalassay Sándor 8.
Keresztúri József 38, 41.
Király-Helmeci egyház 37, 32.
Kis-Kövesdi egyház 46/11.
Kolozsvári István 46/4.
Komjáthy Gábor 41, 46/6.
Kónya András 38.

4

Kőrösi György 38.
Körlelkészek 46/5.
Lábos Menyhértné 39.
Lácai egyház 30 46/3.
Lukai egyház 22.
Meczner András 41.
Miskolczi József 46/16.
Monoki egyház 33, 34.
Nagy Károly szomatori lelkész 46/13.
Ólbei János 38.
Örösi egyház 31.
Segélyt kérőkre általában 35, 45.
Semlyéni egyház 46/9.
Semsey József 40.
Szabó Károly segédlelkész 28.
Szentesi egyház 39.
Szentpéteri József segédlelkész 8.
Székely József 16, 46/12.
Szóts Ábrahám 9.
Takta-Kenézi egyház 11, 24.
Tállyai járás egyházlátogatói 20.
Tállyai egyház 21.
Tárkányi egyház 28, 29.
Tolcsvai egyház 12.
Tóth Lajos 13.
Ungvári Pálné 32.
Zitás István 46/16.
Zombori Gedő 34, 38.
